

Шағын кәсіпкерлік субъектілерін кредиттеуге шолу

ҚАЗАҚСТАН
ҚАРЖЫГЕРЛЕР
ҚАУЫМДАСТЫҒЫ

АССОЦИАЦИЯ
ФИНАНСИСТОВ
КАЗАХСТАНА

2026 жылдың 1 тоқсанының қорытындылары

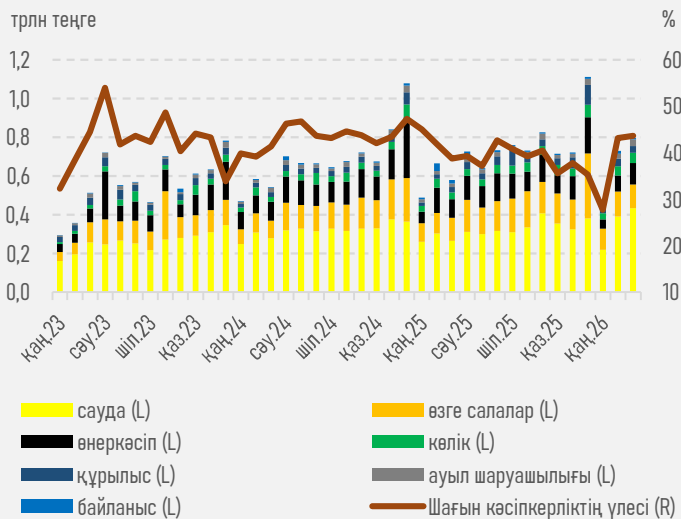
Негізгі үрдістер

- ✓ 2026 жылдың бірінші тоқсанының қорытындысы бойынша шағын кәсіпорындар тарапынан банктік қаржыландыруға деген сұраныс оң серпін сақтағанымен, оның өсу қарқыны айтарлықтай баяулады.
- ✓ Келіп түскен өтінімдердің саны жылдық мәнде 3,2%-ға (+28,4 мың, 912,2 мыңға дейін) ұлғайды, бұл өткен жылғы 12,5% өсіммен салыстырғанда бәсеңдеу екенін көрсетеді. Бұдан да ұстамды серпін қатаң ақша-несие шарттарының сақталуына, бұрын тартылған мемлекеттік қолдау қаражатының игерілуіне, сондай-ақ шағын бизнестің салық заңнамасындағы өзгерістерге және жекелеген мемлекеттік бағдарламалардың (қарыз алушыларға қатаң талаптар қоятын және жеңілдетілген қаржыландыруға құқығы бар салалар тізімін қысқартатын «Өрлеу» бағдарламасын қоса алғанда) шарттарына бейімделуіне байланысты болуы мүмкін.
- ✓ Сұраныстың қалыпты өсіміне қарамастан, әлеуетті қарыз алушылардың сапасы арта түсті. Мақұлданған өтінімдердің үлесі 33,0%-дан 34,4%-ға дейін өсті, бұл кәсіпорындардың қаржылық жағдайының айтарлықтай жақсаруымен қатар жүрді.
- ✓ ҚРҰБ дискриминанттық талдауына сәйкес, қаржылық жағдайы сыни бағаланған шағын бизнес субъектілерінің үлесі 38,9%-дан 33,9%-ға дейін төмендеді, яғни мақұлдау көрсеткішінің өсуі ең алдымен қарыз алушылардың сапасының жақсаруына байланысты.
- ✓ Мақұлданған өтінімдер санының өсуі несиелеу көлемінде заңды түрде көрініс тапты. Бірінші тоқсанның қорытындысы бойынша шағын кәсіпорын субъектілеріне берілген несиелер көлемі жылдық мәнде 14,1%-ға (+Т243,6 млрд, Т2,0 трлн-ға дейін) ұлғайды.
- ✓ Алайда орта (+65,4%) және ірі бизнестің (+20,5%) несиелендіру қарқыны анағұрлым жоғары болғандықтан, жаңадан берілген несиелер құрылымындағы шағын бизнестің үлесі 41,5%-дан 38,4%-ға дейін қысқарды.

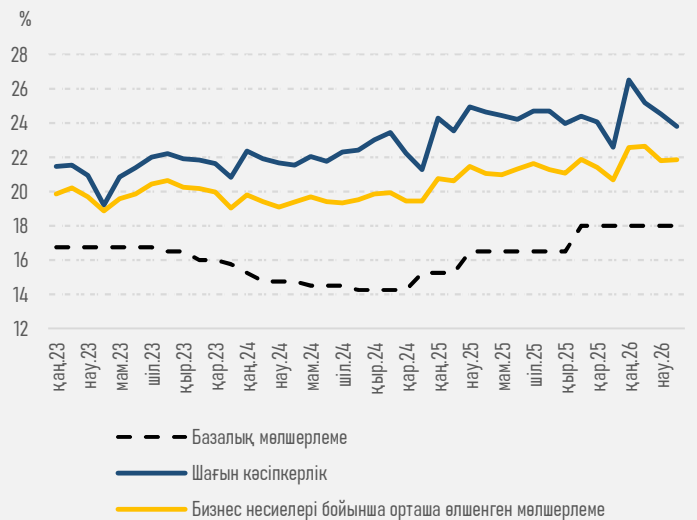
- ✓ Шағын бизнесті несиелеудің негізгі қозғаушы күші сауда саласы болып қала берді, ол жаңадан берілген несиелердің жиынтық өсімінің 88,2%-ын қамтамасыз етті. Бұл сондай-ақ шағын кәсіпорындардың дәл осы ішкі сұраныс серпініне ең сезімтал сауда саласында жоғары шоғырлануымен түсіндіріледі.
- ✓ Салалық құрылымның өзгеруімен қатар, шағын бизнесті несиелеу үлгісінің өзіне тән ерекшеліктері де сақталып отыр. Мәселен, шағын бизнес кәсіпорындардың барлық санаттары арасында ұзақ мерзімді несиелеудің ең жоғары үлесімен ерекшеленуін жалғастыруда: бір жылдан астам мерзімге берілген несиелердің үлесі 50%-ды құрайды, ал корпоративтік нарықтағы орташа көрсеткіш 32,4%-ға тең.
- ✓ Мұндай құрылым көп жағдайда ұзақ мерзімге инвестициялық жобаларды жеңілдетілген қаржыландыруды көздейтін кәсіпкерлікті қолдаудың мемлекеттік бағдарламаларын жүзеге асырумен түсіндіріледі.
- ✓ Ұзақ мерзімді несиелердің жоғары үлесі несиелену портфелінің жыл басынан бері 7,4%-ға өсіп, одан әрі жылдам жиналуына ықпал етті.
- ✓ Сонымен қатар, мерзімі өткен берешек деңгейі 3,4%-дан 4,1%-ға дейін бірқалыпты өсті, бұл несиелердің табиғи тұрғыдан пісіп-жетілуін көрсетуді мүмкін.
- ✓ 2026 жылдың екінші тоқсанында іскерлік белсенділіктің маусымдық жандануы мен несиелеудің бағалық шарттарының біршама жақсаруы аясында шағын бизнесті несиелеу оң серпінді сақтап қалады деп болжанады.
- ✓ Биылғы сәуір-мамыр айларында шағын кәсіпкерлік субъектілеріне берілген несиелер бойынша орташа өлшенген мөлшерлеме жыл басындағы 26,5%-бен салыстырғанда 23,8-24,1%-ға дейін төмендеді, бұл сұраныстың қалпына келуіне қолдау көрсетуді ықтимал.

Кәсіпкерлік субъектілеріне кредит беру серпіні мен пайыздық мөлшерлемелер*

Кәсіпкерлік субъектілеріне берілген кредиттер

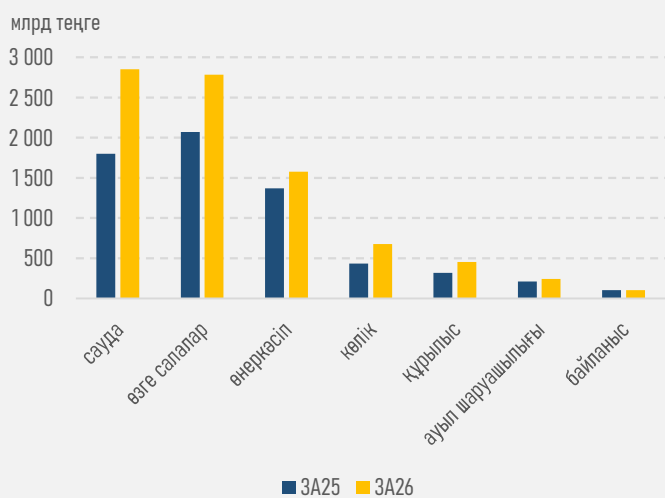

Кәсіпкерлердің кредиттері бойынша пайыздық мөлшерлемелер*

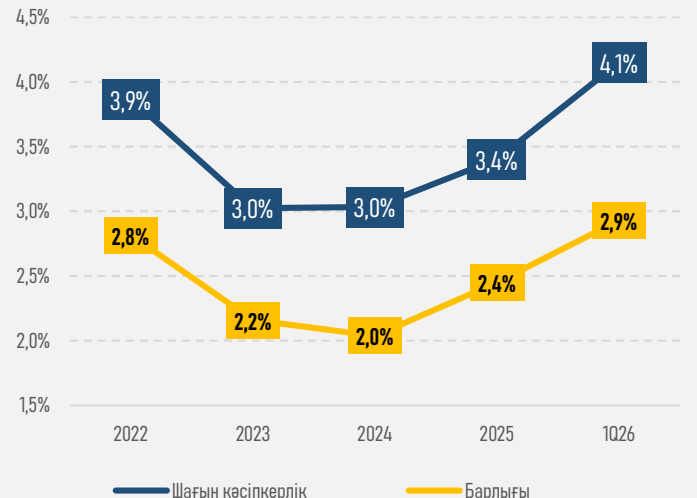

Кәсіпкерлерге берілетін кредиттер портфелі мен мерзімі өткен берешек деңгейі*

Кәсіпкерлік субъектілеріне кредиттер портфелі, млрд теңге

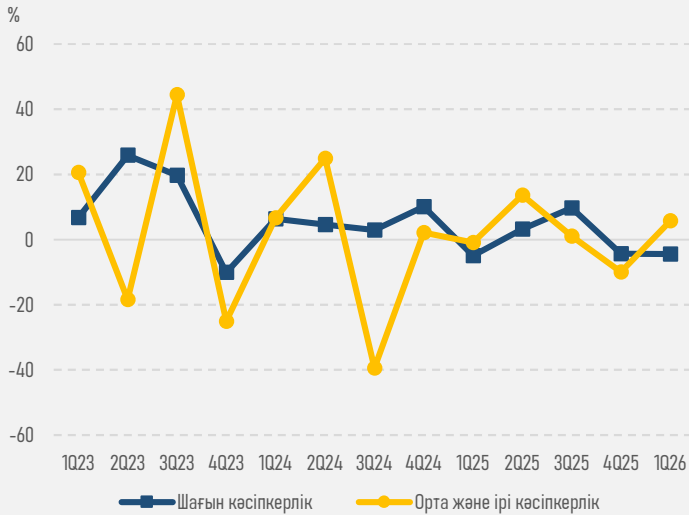
Мерзімі өткен берешек деңгейі

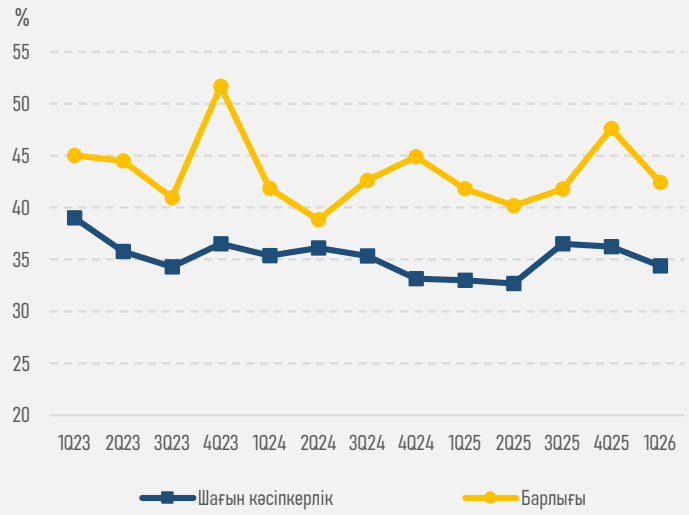
* Дереккөз: ҚРҰБ
банк секторы-ЕДБ + ҚДБ *

Несиеге өтінімдердің өзгеру динамикасы және өтінімдер бойынша мақұлдау пайызы

Кредиттік өтінімдердің өзгеруі т/т

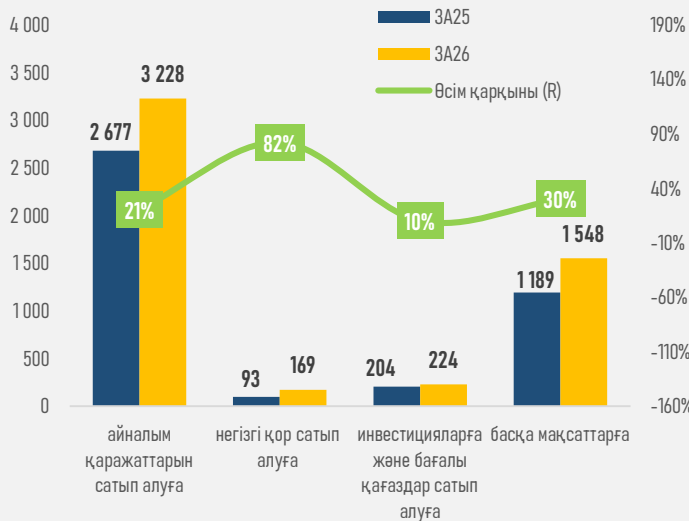

Кредиттерге өтінімдер бойынша мақұлдау үлесі

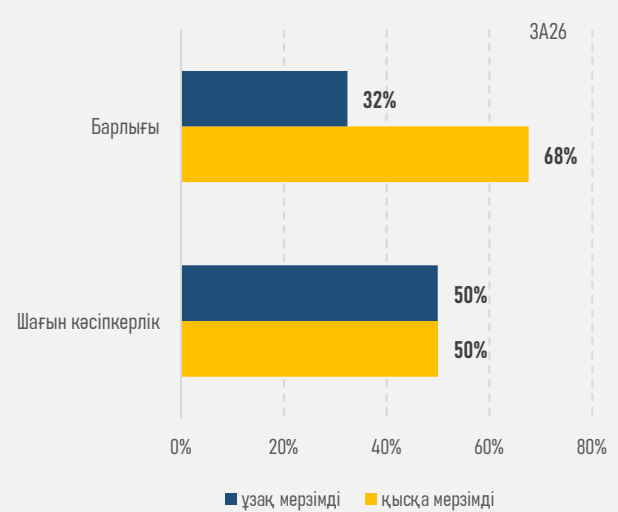

Қарыздарды тарту мақсаттары және бизнестің ұзақ мерзімді кредиттерінің үлесі*

Қарыз тарту мақсаттары, млрд теңге

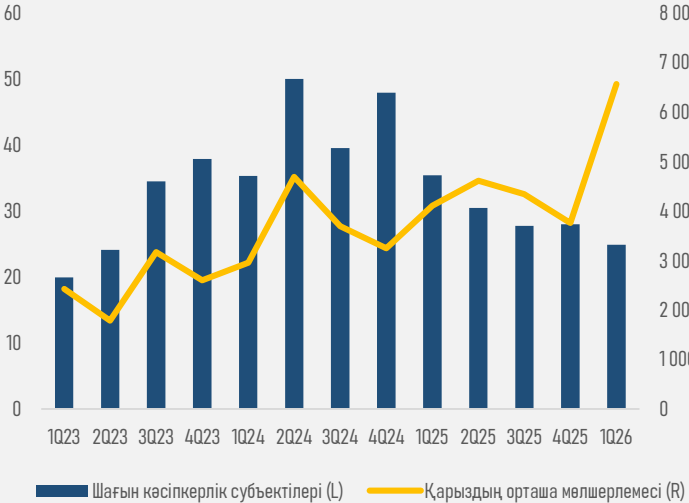

Берудегі ұзақ мерзімді кредиттердің үлесі (1 жылдан астам)

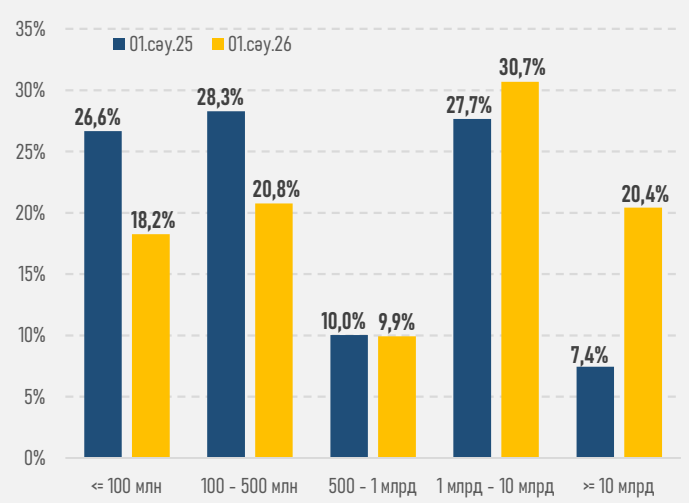

Қарыздың орташа мөлшері және қарыз алушылардың қарыз сомасы бойынша бөлінісі*

Қарыздың орташа мөлшері, млн теңге

Қарыз алушылардың қарыз сомасы бойынша бөлінісі

* Дереккөз: ҚРҰБ, БКБ

Резюме

2026 жылдың бірінші тоқсанының қорытындысы бойынша шағын бизнес кәсіпкерлік субъектілері берешегінің шамамен жартысын (47,3%) қамтамасыз ете отырып, корпоративтік несиелер портфелінің құрылымындағы жетекші орынын сақтап қалды. Бұл ретте оның жаңадан берілген несиелердегі үлесі төмендеуін жалғастырды (бұрынғы 41,5%-дан 38,4%-ға дейін), бұл несиелік белсенділіктің ірі кәсіпорындардың пайдасына біртіндеп қайта бөлініп жатқанын көрсетеді.

Жаңа өтінімдердің баяулау серпініне қарамастан, шағын бизнестің қаржылық жағдайы жақсара түсуде, бұл несиелер өтінімдерін мақұлдау деңгейі мен банк қаржыландыру көлемінің өсуінен көрініс табады.

Сонымен қатар, несиелеудің өзіндік құрылымы өзгеруде: айналым капиталын дәстүрлі қаржыландырумен қатар (барлық берілген несиелердің 62,4%-ы) ұзақ мерзімді несиелердің рөлі артып келеді (жоғарыны қараңыз), бұл кәсіпорындардың бір бөлігінің даму және бизнесті жаңғырту жобаларын іске асыруға біртіндеп көше бастағанын көрсетуі мүмкін.

Сонымен қатар, инвестициялық белсенділікті қолдауда мемлекеттік бағдарламалар маңызды рөл атқаруын жалғастыруда. Ұзақ мерзімді несиелердің жоғары үлесі несиелер портфелінің өсімін ұстап тұруға мүмкіндік береді, алайда сонымен бірге нарықтың жеңілдетілген қаржыландыру шарттарының өзгеруіне деген сезімталдығын арттыра түседі. Осы тұста мерзімі өткен берешектің біршама өсуі күтілетін сипатқа ие және ол портфель сапасының айтарлықтай нашарлағанын көрсетпей, негізінен несиелер портфелінің табиғи тұрғыдан пісіп-жетілуімен байланысты.

2026 жылдың екінші тоқсанында банктерді қорландыру құнының төмендеуі және іскерлік белсенділіктің маусымдық жаңдануы арқасында шағын бизнесті несиелеу серпіні оң болды деп болжанады. Бұл ретте сегменттің әрі қарайғы дамуы қолданыстағы мемлекеттік қолдау бағдарламаларының тиімділігімен, ақша-несиелік саясатының траекториясымен және банктердің несиелеуді одан әрі кеңейту кезінде несиелер портфелінің жоғары сапасын сақтап қала алу деңгейімен айқындалатын болады.